

Inhoud

Voorwoord	v
Ten geleide	vii
Hoofdstuk I. Inleiding: strafrechtelijke verantwoordelijkheid als risico binnen het ondernemingskader	1
I. Strafrecht is verrassend alomtegenwoordig bij het ondernemen	1
II. Twee belangrijke invalshoeken: fraude en onachtzaamheid	3
III. Significante tot soms desastreuze gevolgen, zowel voor de organisatie als voor de ondernemer of leidinggevende	4
IV. <i>Risk management</i> als onderdeel van behoorlijk bestuur	4
V. De prominente rol weggelegd voor <i>compliance</i>	5
VI. Het risico strafrecht als ‘opportuniteit’ voor het bedrijf en zijn leiders	6
Hoofdstuk II. De strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de natuurlijke persoon	11
I. Het begrip toerekening	11
II. Toerekeningsvormen	12
§ 1. Materiële toerekening	12
§ 2. Wettelijke en conventionele toerekening	12
§ 3. Rechterlijke toerekening	15
III. Het principe van het schuldstrafrecht	18
IV. De strafbare deelneming	23
§ 1. Algemeen	23
§ 2. Enkele juridische knelpunten	29
A. Het bewijs van het deelnemingsopzet	29
B. Deelneming door onthouding	32
C. Deelneming als correctie op de wettelijke/conventionele toerekening	34
D. De ‘gewilde onwetendheid’	41
V. De leidinggevende als werkgever	45
VI. De leidinggevende samen met de rechtspersoon (art. 5, tweede lid Sw.)	48
VII. De leidinggevende als bewaker van het moreel bestand deel van de rechtspersoon	48

Hoofdstuk III. De strafrechtelijke verantwoordelijkheid van de rechtspersoon ...	49
I. <i>Ratio legis</i> van de wet van 4 mei 1999	49
II. Schema van de strafbare rechtspersonen	52
§ 1. De wettelijke bepaling	52
§ 2. Welke misdrijven?	56
§ 3. Rechtspersonen van publiek- en privaatrecht	57
A. Rechtspersonen van privaatrecht	57
B. Rechtspersonen van publiekrecht	57
1. De oude (?) regeling van artikel 5, vierde lid Sw. OUD	59
2. De huidige regeling	62
3. Toepassing in de tijd	66
§ 4. Buitenlandse rechtspersonen	66
A. Algemeen	66
B. Misdrijven gepleegd in België	66
C. De extraterritoriale toepassing van de strafwet	69
§ 5. Nietige rechtspersonen	70
III. De toerekening	71
§ 1. De materiële component van het daderschap van de rechtspersoon ...	71
§ 2. Verwijtbaarheid t.a.v. de rechtspersoon	73
A. Algemeen	73
B. Misdrijven die geen opzet vereisen	83
C. Opzettelijke misdrijven	89
§ 3. Artikel 5, tweede lid Sw. OUD – De (meestal leidinggevende) natuurlijke persoon samen met de rechtspersoon	92
A. De oorspronkelijke tekst	92
1. Algemeen	92
2. Toepassing decumul bij onachtzaamheidsmisdrijven	93
3. Toepassing cumul bij <i>opzettelijk gepleegde</i> misdrijven	97
4. Verklaring (?) begrippen ‘uitsluitend’ en de ‘zwaarste fout’	99
a. ‘Uitsluitend’	99
b. ‘De zwaarste fout’	101
B. De huidige (nieuwe) regeling	107
1. De (lange) weg naar	107
2. De huidige regeling	110
3. De toepassing in de tijd van artikel 5, tweede lid Sw. OUD versus artikel 5, derde lid Sw.	110

IV. De straffen	112
§ 1. Algemeen	112
§ 2. De geldboete	112
§ 3. De burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de rechtspersoon tot betaling van de geldboete waartoe de natuurlijke persoon wordt veroordeeld (art. 50bis Sw.)	120
§ 4. De straffen die zowel gelden voor misdaden als voor wanbedrijven, van toepassing op rechtspersonen (art. 35-37bis Sw.) ..	122
§ 5. Het beroepsuitoefeningsverbod uit KB nr. 22 van 24 oktober 1934	123
V. Enkele aspecten (heikele punten) van de strafprocedure eigen aan de rechtspersoon	124
§ 1. Artikel 2bis V.T.Sv. – De lasthebber <i>ad hoc</i>	124
A. Algemeen	124
B. Verplichte aanstelling en door wie?	126
1. Verplicht	126
2. Door wie?	129
C. Wie kan als LAH worden aangesteld?	132
D. Statuut en reikwijdte van de ‘beslissingsmacht’ van de LAH	135
E. Aard van de vergoeding/kosten	140
F. Heeft de regeling van de LAH onder artikel 2bis V.T.Sv. nog een bestaansreden na de afschaffing van de decumulregel van artikel 5, tweede lid Sw. OUD?	143
G. Slotopmerking over de curator	146
§ 2. Rechten van verdediging van de rechtspersoon	147
A. Algemeen	147
B. Zwijgrecht	150
C. De toegang tot een raadsman tijdens het verhoor en de rechtspersoon	154
§ 3. Bewarende maatregelen t.a.v. de rechtspersoon	160
§ 4. Het verval van de strafvordering – De problematiek van de herstructureringen	162
A. Algemeen	162
B. Analyse van artikel 20 V.T.Sv.	166
1. Het hakbijlmechanisme bij afsluiting van de vereffening, gerechtelijke ontbinding en ontbinding zonder vereffening	166
2. Temperingen op het hakbijlmechanisme	169
3. Herstructureringen die niet leiden tot het verval van de strafvordering	172
4. Evaluatie	175

C.	Rechtspraak van het Hof van Justitie, het EHRM en het Franse Hof van Cassatie als richtsnoer voor een eventuele hervorming van de Belgische rechtspraak en uliem de wijziging van artikel 20 V.T.Sv.?	175
1.	De huidige regeling in Frankrijk in kort bestek	175
2.	Het arrest van 25 november 2020 van het Franse Hof van Cassatie	176
3.	Evaluatie	180
Hoofdstuk IV. De preventie – Delegatie van bevoegdheden		183
I.	Algemeen	183
II.	Definitie en juridische aard van de delegatie	184
III.	Vergelijking met andere figuren uit het civiel recht	186
IV.	In welke materies kan men delegeren?	187
V.	Mogelijkheid of verplichting?	189
VI.	Voorwaarden voor de geldigheid van de delegatie van bevoegdheden	190
§ 1.	Grondvoorwaarden	190
A.	Arrest van het hof van beroep van Brussel van 7 september 1994	190
B.	Afwezigheid van fout en bedrog	191
C.	Verbod tot algemene delegatie	192
D.	De delegatie moet duidelijk en expliciet zijn	192
E.	De gedelegeerde moet de delegatie (bij voorkeur?) aanvaarden en volledig op de hoogte worden gebracht van de grenzen en de omvang van zijn opdracht	194
F.	Moet de gedelegeerde een ondergeschikte zijn (verticale delegatie)?	194
G.	Een effectieve overdracht van bevoegdheden	196
H.	De gedelegeerde moet de bekwaamheid, het gezag en de nodige middelen bezitten om zijn opdracht uit te voeren	196
1.	Inleiding	196
2.	Bekwaamheid	197
3.	Gezag	198
4.	Middelen	199
5.	Regelmatig toezicht op de uitvoering van de gedelegeerde taken	200
6.	Schets evaluatiecriteria grondvoorwaarden	202
§ 2.	Vormvoorwaarden	202

VII. Enkele bijzonderheden	203
§ 1. Subdelegatie	203
§ 2. Houdt delegatie een (eenzijdige) wijziging in van de arbeidsvoorwaarden?	205
§ 3. Delegatie en de rechtspersoon	205
VIII. Gevolgen van een geldige delegatie van bevoegdheden	210
§ 1. Algemeen	210
§ 2. Delegatie en voortdurende misdrijven	213
§ 3. Delegatie en fraude	214
A. De stelling van DALMASSO	214
B. Het arrest van 5 mei 2021 van de Franstalige kamer van het Hof van Cassatie	215
1. De feiten	215
2. Het aangevoerde middel in cassatie	216
3. Evaluatie	216
4. Besluit	221
IX. Einde van de delegatie	221
X. Besluit wat betreft de delegatie	222
Bibliografie – Aanbevolen literatuur	225